

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de heer Drs. Y.J. van Hijum

<https://www.internetconsultatie.nl/wetbasisverzekeringarbeidsongeschiktheidzelfstandigen/b1>

Putten, 22 juli 2024
Kenmerk: B4504-1

Betreft: reactie op wetsvoorstel Wet basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen

Geachte heer Hijum,

De NMV reageert op genoemde consultatie die volgens de toelichting het volgende beoogt: 'Het wetsvoorstel regelt een verplichte verzekering tegen inkomensverlies bij arbeidsongeschiktheid, voor zelfstandigen. *Dat kan via de publieke verzekering, of door een private verzekering af te sluiten die aan een aantal voorwaarden voldoet. Het wetsvoorstel zorgt er voor dat zelfstandigen ook inkomen hebben als zij arbeidsongeschikt raken. De verplichte verzekering voor zelfstandigen verkleint de verschillen tussen werknemers en zelfstandigen en tussen zelfstandigen onderling.*'

Het doel van het wetsvoorstel is: 'Het belang van het verzekeren van zelfstandigen tegen het risico van (inkomensverlies bij) arbeidsongeschiktheid, het gelijker maken van het speelveld tussen zelfstandigen en werknemers en het verminderen van het afwentelen van risico's en kosten op de samenleving.'

Volgens de toelichting geldt de verplichting in strijd met het advies ook voor de agrarische sector.

De NMV is voor een vrijwillige mogelijkheid om verzekering(en) af te sluiten. Die mogelijkheid is er nu al. Dit wetsvoorstel is vijf jaar ontstaan en komt voort uit het Pensioenakkoord zonder instemming van de agrarische sector. Het akkoord is tot stand gekomen onder een regering die geen draagkracht heeft behouden. De agrarische sector heeft nimmer ingestemd met een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering. Sterker nog uit alle bronnen blijkt dat ze daar tegen zijn.¹ Dat geldt ook voor NMV die voor vrijwilligheid is.

Wij ondersteunen de zorgen uit de zienswijze van de Orde van Advocaten:

'Gezien de absolute (in plaats van de relatieve, zie blz. 49 MvT) invulling van het arbeidsongeschiktheidsbegrip verwacht de commissie dat een van de twee doelen – namelijk dat een adequate inkomensvoorziening aan zelfstandigen wordt geboden bij arbeidsongeschiktheid – van het

¹ <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2023/04/03/lto-blijft-zich-verzetten-tegen-verplichte-arbeidsongeschiktheidsverzekering>

wetsvoorstel slechts in een beperkt aantal van de gevallen daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Gezien het verplichtende karakter van het wetsvoorstel klemt dat te meer. De vrees bestaat dat tegenover de verplichte premiebetaling onvoldoende uitkeringsrechten zullen staan. De commissie juicht een arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen gebaseerd op een duaal stelsel op zich toe, maar meent dat een relatief arbeidsongeschiktheidsbegrip, een flexibele wachttijd en (meer) keuzevrijheid voor de huidige zelfstandigen voor wat betreft opting-out op zijn plaats zijn.

Aandachtspunten

- I. Arbeidsongeschiktheids criterium*
- II. Wachttijd van 1 jaar*
- III. Keuzevrijheid huidige zelfstandigen/opt-out*
- IV. Ongelijk speelveld/voorkoming schijnzelfstandigheid'*

In de praktijk wordt er gewerkt onder leiding van een al overbelast uitvoeringsorgaan UUV en krijgen ondernemers met nog meer regeldruk en handhaving te maken. Dit plan is in strijd met het hoofdlijnenakkoord dat minder regeldruk wenst. In de EU is men zich zelfs bewust van te veel bureaucratie en regeldruk.²

In de titel wordt ten onrechte de schijn gewekt dat na een jaar recht op een arbeidsongeschiktheidsuitkering die maximaal het minimum loon bedraagt. Er is nu nog geen definitie en de ervaring met mensen die in loondienst werken, is dat arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in de praktijk niet of zeer moeizaam worden verstrekt. De vrees bestaat dat tegenover de verplichte premiebetaling onvoldoende uitkeringsrechten zullen staan. Deze vrees wordt bevestigd door de orde van advocaten.

Binnen de agrarische sector werken ondernemers grotendeels als IB ondernemer die onder het wetsvoorstel vallen. Daarnaast is men bekend met ZZP dienstverlening in naasten- en familieverband al dan niet in combinatie met een agrarisch bedrijf en/of loondienst. De verplichting geldt niet voor NIET-IB ondernemers die privé veel minder risico lopen dan IB-ondernemers.

De verplichte verzekering voor zelfstandigen verkleint de verschillen tussen werknemers en zelfstandigen en tussen zelfstandigen onderling juist niet!

Het vergelijk over vermeende gelijkheid gaat niet op. Ondernemers binnen EU buiten NL vallen niet onder de verplichting. Niet IB ondernemers in NL die privé veel minder ondernemingsrisico hebben vallen er niet onder de verplichting.

Het kenmerk van ondernemers is dat ze meer risico dragen dan werknemers en als agrarisch ondernemer en/of ZZP er in vrijheid en niet onder gezag (willen) werken.

De fiscale voordelen zoals aftrekposten en mkb vrijstelling van IB ondernemers zijn flink verminderd. Er is geen reden om op grond van fiscale redenen in loondienst met verplichte werktijden te gaan werken en bijbehorende gezag nadelen.

Het grootste ongelijk speelveld in de agrarische sector komt door handelsverdragen die er voor zorgen dat producten van buiten de EU op de Europese markt komen die niet hoeven de te

² <https://www.lto.nl/doe-mee-aan-de-europese-raadpleging-over-vermindering-regeldruk/>
Adviescollege toetsing **regeldruk** (ATR)

voldoen aan eisen en regels die in Nederland / EU wel gelden.

Dit wetsvoorstel zorgt voor ongelijk speelveld binnen NL en de EU en draagt er toe bij dat de prijzen voor consumenten verder stijgen.

Daar waar een arbeidsongeschiktheidsverzekering wel op zijn plaats is, volgt die als onderdeel van een financieringsadvies en/of door een eigen vrijwillige keuze van de ondernemer.

Broodfonds

Los van het feit dat NMV geen voorstander van verplichting is, zou er meer keuzevrijheid moeten zijn voor zelfstandigen in de vormgeving van hun AOV-verzekering. (eventueel broodfondsen als alternatief beschouwen).

Wij wijzen op de financiële onmogelijkheid voor zelfstandigen om zowel een broodfonds (als dekking voor de eerste 52 weken) als een verplichte AOV-premie te betalen. Een lagere premie bij een combinatie hiervan zou reëel zijn.

Advies stichting van de Arbeid genegeerd

De NMV is net zoals het advies (P.38 MvT) van de Stichting van de Arbeid van mening dat agrarische ondernemers niet onder de verplichte AOV moeten vallen en verzoeken u het voorstel aan te passen.

'Zowel IB-ondernemers die geen personeel in dienst hebben, als IB-ondernemers die dat wel hebben, vallen onder de reikwijdte van de kring van verzekerden van dit voorstel. Op dit onderdeel wijkt het wetsvoorstel af van de kring van verzekerden die werd voorgesteld door de Stichting van de Arbeid. De Stichting vond het niet voor de hand liggen om de groep, die zelf werkgever is, onder de kring van verzekerden te brengen, gelet op hun minder kwetsbare positie.'

Bijstand?

Dit wetsvoorstel zou een verzekeringsplicht invoeren voor tienduizenden mensen die geen arbeidsongeschiktheidsverzekering nodig hebben.

Uit een Wft proof inventarisatie zou een assurantieadviseur moeten afleiden dat voor onze boeren geen arbeidsongeschiktheidsverzekering nodig is en adviseren zou een Wft overtreding betekenen.

Het beoogt mensen uit de bijstand te houden maar nu moeten tienduizenden mensen die nooit voor bijstand in aanmerking zouden (kunnen) komen zoals ondernemers die wel reserves hebben opgebouwd dit moeten gaan financieren.

De bijstand voor ondernemers is geen gift, maar een lening. Van afwentelen op de samenleving door de agrarische sector is geen sprake. Het doel van het wetsvoorstel sluit niet aan bij de praktijk.

Memorie van Toelichting: pagina 69: Re-integratie na de wachttijd:

Vanaf het moment dat een zelfstandige een uitkering ontvangt, heeft de zelfstandige een re-integratieplicht en recht op ondersteuning door UWV. Voor een deel van de zelfstandigen gaat dit om verdere begeleiding van de al gestarte re-integratieondersteuning tijdens de wachttijd. Bij overloop naar de uitkeringsfase worden de afspraken die reeds zijn opgenomen in het werkhervattingsplan zo veel mogelijk overgenomen – en indien nodig bijgesteld – en is het mogelijk om deze re-integratieondersteuning verder voort te zetten. Zelfstandigen die geen gebruik hebben gemaakt van de re-integratieondersteuning van UWV gedurende de wachttijd,

zullen vanaf het moment dat ze een uitkering ontvangen re-integratiedienstverlening vanuit UWV ontvangen. Mochten de re-integratieactiviteiten gericht op herstel en terugkeer naar het eigen werk of werk in het eigen bedrijf, al dan niet met een andere werkhoud, niet leiden tot werkhervatting, dan bekijken de zelfstandige en UWV samen wat de mogelijkheden zijn voor re-integratie naar loondienst.

Deze dienstverlening is niet realistisch en staat te ver af van de praktijk. Er is geen hulp van een publieke dienstverlener nodig. Met re-integratie loopt men het risico een al moeilijk verkrijgbare uitkering kwijt te raken. De wetgever lijkt geen realiteitszin te hebben over haar bevoegdheden en de rol als ondernemer op het eigen agrarisch bedrijf. Als een agrarisch ondernemer voorzienbaar langer dan een jaar arbeidsongeschikt zal zijn, kan de ondernemer in de praktijk andere keuzes maken over het al dan niet geheel of gedeeltelijk voortbestaan van de onderneming.

Averechts effect

In de overspannen arbeidsmarkt zorgen de toeslagenwetten nu al dat de arbeidsproductiviteit laag is waardoor er onvoldoende invulling is aan de grote arbeidsbehoefte. Met meer werken vervalt immers het recht op toeslagen.

Met dit wetsvoorstel komt er ongelijk speelveld binnen EU en een nieuwe rem op het zelfstandig ondernemerschap binnen alle sectoren en kan er nog meer uitwijk gedrag gestimuleerd worden die niet leidt tot meer arbeidsproductiviteit in een overspannen arbeidsmarkt.

Ten slotte

Een compleet systeem van regels en handhaving bij een uitvoeringsorgaan UWV dat nu al overbelast wordt uitgerold over IB ondernemers dat strijdig is met de visie tot minder regeldruk van de huidige Landbouwminister. De kosten van uitvoering zijn veel te hoog.

Een verplichte deelname aan een AOV verzekering geeft na een jaar arbeidsongeschiktheid geen enkele garantie op een uitkering. Het eerste jaar is er geen recht op een uitkering en zoekt de agrarisch ondernemer doorgaans zelf een oplossing in familie en noaberschap. Wij ondersteunen de visie van de huidige minister van Landbouw voor minder regeldruk en verzoeken u conform het advies van de Stichting van de Arbeid af te zien van een verplichte AOV verzekering in de agrarische sector die niet voor loondienst met gezag opteren maar voor vrijheid kiezen. Wel of niet verzekeren moet een vrijwillige keuze zijn op basis van een risicoanalyse voor de ondernemers in de agrarische sector die in de praktijk geen risico vormen om problemen op de samenleving af te wentelen. Het doel van het wetsvoorstel is niet van toepassing op agrarische IB ondernemers.

Met vriendelijke groet,

Nederlandse Melkveehouders Vakbond

Ir. Harmen Endendijk (vz)